

Veteriner Hekimlere Yönelik Şiddetin Değerlendirilmesi

Gökhan ASLIM *

Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, 42250, Konya, Türkiye

Geliş Tarihi: 10.01.2025

Kabul Tarihi: 21.02.2025

ÖZ

Son yıllarda dünyanın hemen her yerinde toplumdaki tüm bireyleri etkileyen şiddet, giderek günlük yaşamın bir parçası haline gelmekte ve tüm sektörlerde, çalışanları etkileyen ciddi bir sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bugüne kadar Türkiye’de sağlık meslekleri arasında yer alan veteriner hekimliği mesleğinde şiddete ilişkin herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Bu doğrultuda çalışmada Türkiye’de veteriner hekimlere yönelik şiddetin ortaya konulması ile bu konuda farkındalık ve kamuoyu oluşturulmasına katkı sağlanması amaçlandı. Çalışmanın materyalini, “Google” arama motoruna “veterinere şiddet”, “veteriner hekime şiddet”, “veterinere darp”, “veteriner hekime darp”, “veterinere dayak”, “veteriner hekime dayak” anahtar kelimeleri yazılarak yapılan aramalar sonucu elde edilen veriler oluşturdu. Ocak 2013- Kasım 2024 yılları arasında toplam 33 şiddet vakası tespit edildi. Vakaların yıllara göre dağılımına bakıldığında ise en çok vakanın 2024 yılında 11 vaka ile gerçekleştiği; 2023 yılında yedi, 2022 yılında üç, 2021 yılında dört, 2020 yılı ve öncesinde ise sekiz vakanın gerçekleştiği belirlendi. Gerçekleşen şiddet vakaları içerisinde en çok fiziksel saldırı (32) ve darp (28) görüldüğü, ayrıca sözel saldırı (8), mala zarar verme (5) cinsel taciz (1) ve öldürme (1) eylemlerinin de meydana geldiği belirlendi. Sonuç olarak Türkiye’de veteriner hekimlere yönelik şiddetin her geçen gün daha da arttığını, ancak bir sağlık çalışanı olarak kapsam dışı bırakıldığı için gerçekleşen şiddet eylemlerinin cezasız kaldığı, yani mevcut yasal düzenlemelerin veteriner hekimleri korumadığı görülmektedir. İlgili kurum ve kuruluşların konuya ilişkin yasal düzenlemeler için bir an önce girişimlerde bulunması gerektiği, aksi takdirde toplum sağlığını doğrudan etkileyebilecek bu olayların artarak devam edeceği ileri sürülebilir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Şiddete maruz kalma, Veteriner.

ABSTRACT

Evaluation of Violence Against Veterinarians

In recent years, violence, which affects all individuals in society almost everywhere in the world, has become a part of daily life and is a serious health problem affecting employees in all sectors. To date, no research has been conducted on the profession of veterinary medicine, which is among the health professions in Türkiye. Accordingly, this study aimed to reveal the violence against veterinarians in Türkiye and to contribute to raising awareness and public opinion on this issue. The material of the study consisted of the data obtained as a result of the searches made by typing the keywords “violence against veterinarians,” “violence against veterinarians,” “assault against veterinarians,” “assault against veterinarians,” “beating against veterinarians,” “beating against veterinarians” in the “Google” search engine. A total of 33 cases of violence were detected between January 2013 and November 2024. Looking at the distribution of cases by year, it was determined that the highest number of cases occurred in 2024, with 11 cases: seven cases in 2023, three cases in 2022, four cases in 2021, and eight cases in 2020 and before. Among the cases of violence, physical assault (32) and battery (28) were the most common, while verbal assault (8), property damage (5), sexual harassment (1), and murder (1) were also reported. In conclusion, it is seen that violence against veterinarians in Türkiye is increasing day by day, but the acts of violence occur with impunity because they are excluded from the scope as health workers; in other words, the current legal regulations do not protect veterinarians. It can be argued that the relevant institutions and organizations should take the initiative to create legal regulations on the subject as soon as possible. Otherwise, these incidents that may directly affect public health will continue to increase.

Keywords: Violence, Exposure to violence, Veterinary.

GİRİŞ

Son yıllarda dünyanın hemen her yerinde cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, ırk gözetmeksizin toplumdaki tüm bireyleri etkileyen şiddet, giderek günlük yaşamın bir parçası haline gelmekte ve tüm sektörlerde, çalışanları etkileyen ciddi bir sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır (Al ve ark. 2012).

Şiddet olgusu, toplumdaki bireylerin hayatlarının bazı dönemlerinde karşılaşılabilecekleri olumsuz bir durumdur. Hem bireysel hem de toplumsal bir olgu olarak değerlendirildiğinde oldukça karmaşık bir yapı göstermektedir. Bireysel ve toplumsal düzeyde oldukça sık karşılaşılan şiddet olgusu, baskı, cezalandırma, başkaldırma, öldürme gibi dereceleri farklı olmakla birlikte günlük hayatta kendisine yer bulmaktadır (Kocacık 2001).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Uluslararası Hemşireler Konseyi (ICN) gibi uluslararası örgütler, işyerinde şiddeti uluslararası seviyede öncelikli olarak ilgilenilmesi ve müdahale edilmesine ilişkin politikalar geliştirilmesi gereken bir konu olarak belirtmektedir (Schat ve Kelloway 2003).

WHO şiddeti; "yaralanma, psikolojik zarar, gelişim bozukluğu, yoksunluk veya ölümle sonuçlanma olasılığı yüksek olan, bir başkasına, bir gruba veya topluluğa karşı kasıtlı olarak uygulanan fiziksel güç" şeklinde tanımlamaktadır (WHO 2020).

Çalışma ortamında şiddet riskinin yüksek olduğu alanlarda iş görenler, çalışma arkadaşları, astları-üstleri ve hizmet verdikleri kişilerle (hastalar, müşteriler vd.) sürekli etkileşim içinde bulunmaktadır. Bu yoğun iletişim ve etkileşim, işyerinde şiddet gibi istenmeyen durumlara sebep olabilmektedir. Şiddetin işyerlerinde ve toplumda yaygın bir halk sağlığı sorunu ve mesleki tehlike olduğu, işyeri şiddeti ve saldırganlığının günümüzde giderek artan bir önem kazandığı, araştırmacılar tarafından ifade edilmektedir (Schulte ve ark. 1998; Ölmezoğlu ve ark. 1999; Pemberton ve ark. 2000).

Küresel bir sorun olarak karşımıza çıkan şiddet, toplumların huzurunu ve sağlığını olumsuz etkilemekte, aynı zamanda da tehdit etmektedir (Eker ve ark. 2011). Toplumlar için önemli bir problem haline gelen şiddet, tüm hizmet alanlarında görüldüğü gibi sağlık ile ilgili hizmetlerde de yaygın bir şekilde görülmektedir. Şiddet sadece sağlık hizmetleri sınıfında görev yapanlara zarar vermemekte, aynı zamanda hizmet bekleyen hastalara da zarar vermektedir (Kingma 2001; Gillespie ve ark. 2010). Saines (1999) sağlıkta şiddeti, "bir sağlık çalışanını riske sokan, bir hasta veya toplum üyesinin yol açtığı sözlü taciz, tehdit edici davranış veya saldırı" şeklinde tanımlamıştır.

Küçük hayvanlara (köpekler, kediler, vb.) yönelik tıbbi tedaviler son yıllarda hızla ilerlemiş ve hayvan sahiplerinin evcil hayvanlarına olan bağlılıkları derinleşmiştir. Bu nedenlerle, hayvan sahipleri hayvan hastanelerinden yüksek kalitede hizmet ve bakım beklemektedir. Bu beklentiler göz önüne alındığında, veteriner sağlık personeline yönelik şiddet de benzer bir potansiyel taşımaktadır (Yukawa ve Yukawa 2022). Geline nokta da şiddetin son yıllarda birçok alanda olduğu gibi, kamuda ve özel sektörde, toplumun her kesimine hizmet veren veteriner hekimleri de doğrudan etkilediği görülmektedir.

Veteriner hekimler, hayvanlara sağlık hizmeti sunarken benzersiz zorluklarla karşı karşıyadır (Chan ve Wong 2023) ve bu zorluklar arasında diğer sağlık personellerinde olduğu gibi işyerlerinde sıklıkla saldırganlık, şiddet ve tehditlere maruz kalmaktadır

(Kramper 2021). "Veteriner hekim olmak istiyorum. Hayvanları seviyorum ve insanlarla uğraşmak istemiyorum." Veteriner hekimler, veteriner hekimliği mesleğini düşünen kişilerden bu ifadeleri sürekli duymaktadırlar (Cornell ve Kopcha 2007), ancak durum hiç de görüldüğü gibi değildir. Ortalama bir klinisyen veteriner hekimin meslek icrası süresince hayvan sahipleriyle 100.000'den fazla etkileşim gerçekleştirdiği tahmin edilmektedir (Morrisey ve Voiland 2007). Şüphesiz bu etkileşimlerden bazıları da "şiddet" içerikli olabilmektedir.

Son yıllarda sağlık çalışanlarına yönelik artan şiddet sebebiyle bu konuda birçok çalışma yapılmış, ancak bugüne kadar Türkiye'de sağlık meslekleri arasında yer alan veteriner hekimliği mesleğine ilişkin herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Bu doğrultuda çalışmada Türkiye'de veteriner hekimlere yönelik şiddetin ortaya konulması ile bu konuda farkındalık ve kamuoyu oluşturulmasına katkı sağlaması amaçlandı.

MATERYAL VE METOT

Çalışmanın materyalini, "Google" arama motoruna "veterinere şiddet", "veteriner hekime şiddet", "veterinere darp", "veteriner hekime darp", "veterinere dayak", "veteriner hekime dayak" anahtar kelimeleri yazılarak yapılan aramalar sonucu elde edilen veriler oluşturdu. Konuya ilişkin tüm haberlere ulaşabilmek adına herhangi bir yıl sınırlaması yapılmadı ve aramalar 2024 yılı aralık ayı içerisinde gerçekleştirildi.

Anahtar kelimeler yazıldıktan sonra öncelikle "haberler" sekmesi altındaki haberler, daha sonra "tümü" sekmesi altındaki başlıklar incelendi. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde, "retrospektif" olarak, nitel veri analiz yöntemlerinden "doküman incelemesi yöntemi" kullanıldı. İncelenen dokümanlar da sosyal bilimlerde araştırma yöntemlerinden "içerik analizi"ne tabi tutularak değerlendirildi. Yapılan içerik analizi sonucu, elde edilen verilere "kodlama yöntemi" uygulanarak (Yıldırım ve Şimşek 2013) çeşitli başlıklar altında sınıflandırıldı. Bu başlıkların yer aldığı bilgiler Tablo 1'de detaylı şekilde sunuldu.

Elde edilen veriler, olayın gerçekleştiği yıl, şiddetin gerçekleşme nedeni, şiddetin türü, şiddeti gerçekleştiren kişi/kişilerin cinsiyeti, şiddete maruz kalan kişi/kişilerin çalışma alanı ve cinsiyeti, şiddetin gerçekleştiği yer, şiddete uğrayan kişi/kişilerin sağlık durumu, şiddet eylemi sonrası meslek örgütlerinin verdiği tepkiler ve şiddet eylemini gerçekleştiren kişilere ne olduğu şeklinde başlıklar halinde değerlendirmeye tabi tutuldu. Ulaşılan haberlerin içeriğinde, belirlenen başlıklar ile ilgili bilgi yoksa "Haber içeriğinde ulaşılmadı" şeklinde belirtildi.

Ayrıca veteriner hekimlerle ilgili ulusal yasal düzenlemeler ile meslek örgütlerinin, siyasi partilerin ve siyasilere faaliyetleri de çalışma kapsamında incelendi.

BULGULAR

Google arama motorunda "veterinere şiddet", "veteriner hekime şiddet", "veterinere darp", "veteriner hekime darp", "veterinere dayak", "veteriner hekime dayak" başlıkları altında Ocak 2013- Kasım 2024 yılları arasında toplam 33 şiddet vakası tespit edildi. Vakaların yıllara göre dağılımına bakıldığında ise en çok vakanın 2024 yılında 11 vaka ile gerçekleştiği; 2023 yılında yedi, 2022 yılında üç, 2021 yılında dört, 2020 yılı ve öncesinde ise sekiz vakanın gerçekleştiği belirlendi (Tablo 1).

Tablo 1: Veteriner hekimlere şiddetle ilgili erişilen haberlerin detaylı içeriği.**Table 1:** Detailed content of the news items accessed on violence against veterinarians.

Olayın gerçekleştiği tarih	Şiddetin gerçekleşme nedeni	Şiddetin türü* / Şiddeti gerçekleştiren kişi/kişilerin cinsiyeti	Şiddete maruz kalan kişi/kişilerin çalışma alanı ve cinsiyeti	Şiddetin gerçekleştiği yer	Şiddet uğrayan kişi/kişilerin sağlık durumu	Şiddet eylemi sonrası tepkiler (Kamu kurum ve kuruluşları, meslek örgütleri, siyasi partiler)	Şiddeti gerçekleştirenlere ne olduğu
Kasım 2024	Hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele programı kapsamında	Fiziksel saldırı (Balta ile) Erkek	Kamu 1 Kadın 1 Erkek	Hakkâri Saha çalışması	El yaralanması, Telefon gaspı, Kamu aracına zarar	Tarım ve Orman Bakanlığı (Kınama) TVHB (Basın açıklaması, Kınama) Van VHO (Meslektaşlara ziyaret)	Haber içeriğinde ulaşılamadı
Ekim 2024	Şap aşılması esnasında	Sözel saldırı (Hakaret)	Kamu	Eskişehir Saha çalışması	Haber içeriğinde ulaşılamadı.	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Haber içeriğinde ulaşılamadı
Eylül 2024	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Fiziksel saldırı Erkek	Klinisyen 2 Erkek	Nevşehir Saha çalışması	Haber içeriğinde ulaşılamadı	TVHB (Kınama ve Sağlıkta Şiddet Yasası) Nevşehir VHO (Kınama) Yozgat VHO (Kınama)	Haber içeriğinde ulaşılamadı
Eylül 2024	Dikişlerin aldırılması için köpeğin sakinleştirilememesi	Fiziksel saldırı (Sopa ve bıçak ile) Erkek	Klinisyen Erkek	Ordu Muayenehane	Kalça ve sırt bölgesinde yaralanma	TVHB (Kınama, Sağlıkta Şiddet Yasası, Güvenli çalışma koşulları)	Polis ekipleri tarafından göz altına alınan şahıs, emniyetteki ifadesinin ardından serbest bırakıldı
Ağustos 2024	Gıda denetim ve kontrolü esnasında	Fiziksel saldırı, Darp	Kamu Erkek	Rize Saha çalışması	Haber içeriğinde ulaşılamadı	TVHB (Açıklama)	Haber içeriğinde ulaşılamadı
Temmuz 2024	Kasada 45 TL olmaması (Mama parası)	Fiziksel saldırı, Darp 3 Erkek	Klinisyen Erkek	Kocaeli Muayenehane	Burun kırığı, nefes almakta zorluk ve şiddetli baş ağrısı (15 günlük iş göremez raporu)	TVHB (Kınama açıklaması, Sağlıkta Şiddet Yasası) Kocaeli VHO (Basın açıklaması ve meslektaş ile irtibat) Konya VHO (Basın açıklaması)	Suç duyurusunda bulunuldu. Polis şüphelileri yakalamak için çalışma başlattı. Yakalanan şahıslar ifadelerinin ardından serbest bırakıldı

Tablo 1 (devamı): Veteriner hekimlere şiddetle ilgili erişilen haberlerin detaylı içeriği.

Table 1(continued): Detailed content of the news items accessed on violence against veterinarians.

Mayıs 2024	Arılı kovanlarda hastalık taraması ve tespiti yaparken	Sözel ve Fiziksel saldırı, Darp, Erkek	Kamu 3 Erkek	Samsun Saha çalışması	Haber içeriğinde ulaşamadı	Balıkesir VHO (Açıklama)	Haber içeriğinde ulaşamadı
Mayıs 2024	Aynı gün köpek tedavisi ziyareti oluyor, akşamında gerçekleşiyor	Cinsel taciz, Fiziksel saldırı (Kesici alet ile)	Klinisyen Kadın	Zonguldak Muayenehane	Bıçak ile Yaralanma	TVHB (Açıklama) Zonguldak VHO (Basın açıklaması, Kınama)	Polis ekiplerinin araması sonucu yakalandı
Mart 2024	Rahatsızlanan bir hayvana müdahale sırasında	Fiziksel saldırı, Darp	Klinisyen Erkek	Amasya Muayenehane	Haber içeriğinde ulaşamadı	Amasya VHO (Kınama, Gerekli tedbirlerin alınması)	Haber içeriğinde ulaşamadı
Şubat 2024	Haber içeriğinde ulaşamadı	Fiziksel saldırı, Darp Erkek	Klinisyen Erkek	Denizli Muayenehane	Eli kırıldı	Denizli VHO (Olayın gerçekleştiği kliniğin önünde basın açıklaması)	Haber içeriğinde ulaşamadı
Ocak 2024	Duvarda Atatürk posterinin bulunması nedeniyle	Sözel ve Fiziksel Saldırı, Darp Erkek	Klinisyen Kadın	Adana Muayenehane	Haber içeriğinde ulaşamadı	Haber içeriğinde ulaşamadı	Haber içeriğinde ulaşamadı
Aralık 2023	Hayvan sayımı esnasında	Fiziksel Saldırı, Darp Erkek	Kamu Erkek	Van Saha çalışması	Yaralanma	İl Tarım ve Orman Müdürü (Açıklama- Kınama)	Dört şüpheli gözaltına alındı
Ekim 2023	Kanlı ishal şikayetiyle kliniğe gelen köpeğin tedaviye alınması ancak ölmesi	Fiziksel saldırı, Darp 1 Kadın ve 1 Erkek	Kamu 1 Kadın, 1 Erkek, 3 Stajyer öğrenci	Samsun Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi	Kalp krizi (Stajyer öğrenci)	Veteriner Fakültesi Dekanlığı (Kınama) Samsun VHO (Kınama)	İfadeye çağrılan şahıslar emniyetteki ifadelerinin ardından serbest bırakıldı
Eylül 2023	TARSİM Eksperliği sırasında	Fiziksel saldırı, Darp	Serbest Erkek	Denizli Saha çalışması	Haber içeriğinde ulaşamadı	Aydın VHO (Açıklama Sağlıkta Şiddet Yasası)	Şahıs hakkında suç duyurusunda bulunuldu

Tablo 1 (devamı): Veteriner hekimlere şiddetle ilgili erişilen haberlerin detaylı içeriği.

Table 1(continued): Detailed content of the news items accessed on violence against veterinarians.

Ağustos 2023	Ekili arazide hayvan geçme tartışması üzerine yaşanan husumetten	Fiziksel saldırı, Darp 2 Erkek	Klinisyen Erkek	Sivas Sahada hayvan tedavisi	Çene, burun ve dişlerde kırık	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Şikâyet üzerine Jandarma tarafından gözaltına alınan şüpheliler suçlamaları kabul etmeyerek, ifadelerinin ardından serbest bırakıldı
Ağustos 2023	Enfeksiyon tedavisi gören kedisinin ölmesi	Fiziksel saldırı, Darp, Klinikteki eşyalara zarar verme Kadın	Klinisyen Kadın	Ankara Muayenehane	Haber içeriğinde ulaşılamadı	TVHB ve 56 VHO desteği ile 1 günlük iş bırakma eylemi ve ülke genelinde basın açıklamaları Ankara VHO (Ziyaret, Açıklama) Konya Eczacı Odası (Açıklama)	Gözaltına alınan saldırgan ifadesinin ardından serbest bırakıldı
Haziran 2023	Ağır vaka bir kedinin ilk müdahaleler yapıldıktan sonra tam teşekküllü bir hastaneye sevk edilmek istenmesi	Fiziksel saldırı, Darp, Klinikteki eşyalara zarar verme Kadın	Klinisyen Erkek	İzmir Muayenehane	Yaralanma (4 gün iş göremez raporu)	İzmir VHO (Açıklama, Kınama)	Şahıs polise ifade verdi, olay mahkemeye intikal etti
Nisan 2023	Kesim sonrası et ile bulaşan bir hastalığa engel olunmak istenmesi	Fiziksel saldırı, Darp Erkek	Kamu Erkek	Çorum Mezbaha	Hastanelik	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Haber içeriğinde ulaşılamadı
Kasım 2022	Köpeğinin tedavisi sonrası ücretin ödenmek istememesi	Sözel ve Fiziksel saldırı, Darp 4 Erkek	Klinisyen Erkek	Afyonkarahisar Muayenehane	Burun kırığı	Afyon VHO (Açıklama, Kınama, Sağlıkta Şiddet Yasası)	Şahıslar ifadeleri alınmak üzere karakola götürüldü. İfadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldı

Tablo 1 (devamı): Veteriner hekimlere şiddetle ilgili erişilen haberlerin detaylı içeriği.

Table 1(continued): Detailed content of the news items accessed on violence against veterinarians.

Nisan 2022	Mezbahada et kontrolü	Fiziksel saldırı (Bıçak ile) 3 Erkek	Kamu Erkek	Yozgat Mezbaha	Vefat**	TVHB (Basın Açıklaması) VHO'lar (Açıklama)	Gözü altına alınan üç zanlı adliyyeye sevk edildi, savcılık sorgulamasından sonra nöbetçi hakimlik tarafından tutuklandı
Ocak 2022	Köpek karma aşısı fiyatı nedeniyle	Fiziksel saldırı, Darp, Klinikteki eşyalara zarar verme. Erkek	Klinisyen Erkek	Adana Muayenehane	Kafa bölgesinde yaralanma, gözde morluk	Haber içeriğinde ulaşamadı	Veteriner hekim hakkını hukuki olarak arayacağını, şikayetçi olacağını belirtti
Kasım 2021	Hayvan aşılması esnasında	Sözel (Hakaret) ve Fiziksel saldırı, Darp Erkek	Kamu Erkek	Denizli Saha çalışması	Haber içeriğinde ulaşamadı	Haber içeriğinde ulaşamadı	Haber içeriğinde ulaşamadı
Ekim 2021	Ameliyat olan kedisinin ölmesi üzerine	Tehdit, Fiziksel saldırı, Darp, Klinikteki eşyalara zarar verme Erkek	Klinisyen Kadın	Samsun Muayenehane	Yumruk (Darp raporu)	Haber içeriğinde ulaşamadı	Şahıs polis ekipleri tarafından yakalanarak emniyete götürüldü. Alınan ifadesi sonucu savcılık talimatıyla serbest bırakıldı
Mayıs 2021	Hasta bir köpeğin tedavisine giderken, trafikte ilerlediği sırada	Fiziksel saldırı, Darp Erkek	Klinisyen Erkek	İstanbul Tedaviye giderken (Trafikte)	Beyin kanaması, Yoğun bakıma alınma	İstanbul VHO (Açıklama, Sağlıkta Şiddet Yasası, İş bırakma)	Haber içeriğinde ulaşamadı
Ocak 2021	Kedisinin tedavi edilmediği iddiası ile tartışma yaşanıyor	Fiziksel saldırı, Darp, Klinikteki eşyalara zarar verme Kadın ve Erkek	Klinisyen Erkek	İstanbul Muayenehane	Haber içeriğinde ulaşamadı	Haber içeriğinde ulaşamadı	Polise şikâyet dilekçesi verildi

Tablo 1 (devamı): Veteriner hekimlere şiddetle ilgili erişilen haberlerin detaylı içeriği.

Table 1 (continued): Detailed content of the news items accessed on violence against veterinarians.

Mayıs 2020	Gıda denetimi esnasında	Sözel ve Fiziksel saldırı, Darp Erkek	Kamu Erkek	İstanbul Saha çalışması	Haber içeriğinde ulaşılamadı	İstanbul VHO (Açıklama Sağlıkta Şiddet Yasası)	Haber içeriğinde ulaşılamadı
Mayıs 2020	Hayvan aşılması ve küpe takma işlemleri esnasında	Fiziksel saldırı, Darp Erkek	Kamu Erkek	Şanlıurfa Saha çalışması	3 günlük iş göremez raporu	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Saldırıya uğrayan veteriner hekim karşı taraftan şikayetçi oldu
Kasım 2019	Et muayenesi esnasında hastalıklı etin imha edilmeye karar verilmesi	Fiziksel saldırı, Darp Erkek	Kamu Erkek	Kayseri Saha çalışması	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Haber içeriğinde ulaşılamadı
Haziran 2017	Kediye tekme atmaya çalışan çocuğun uyarılması	Sözel ve Fiziksel saldırı, Darp, 2 Erkek	Klinisyen Erkek	Eskişehir Muayenehane	Ayak kırığı	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Şahıslardan şikâyetçi olduğu, olay adliyeye intikal etti.
Mart 2017	Sokakta bulduğu Baykuşun tedavi sonrası Orman ve Su İşleri Müdürlüğüne haber verilmesi	Tehdit, Sözel ve Fiziksel saldırı, Darp Kadın	Klinisyen 1 Kadın, 1 Erkek	İstanbul Muayenehane	Haber içeriğinde ulaşılamadı	İstanbul VHO (Açıklama, Sağlıkta Şiddet Yasası)	*** Mahkemeye giden süreçte şahıs "tehdit", "basit yaralama" ve "hakaret" suçlarından toplamda 2 yıl hapis cezasına çarptırıldı.
Mart 2016	Denetim esnasında	Fiziksel saldırı, Darp	Kamu Erkek	Batman Saha çalışması	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Haber içeriğinde ulaşılamadı
Şubat 2013	Hayvan küpeleme esnasında	Fiziksel saldırı, Darp	Kamu Erkek	Samsun Saha çalışması	Kafatasına darbe sonucu yaralanma	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Olayla ilgili soruşturma başlatıldı
Ocak 2013	Denetim esnasında	Fiziksel saldırı, Darp Erkek	Kamu Erkek	İstanbul Saha çalışması	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Haber içeriğinde ulaşılamadı	Haber içeriğinde ulaşılamadı

* Aynı vakada birden çok şiddet türü ile karşılaşmıştır. ** Volkan Lale her yıl çeşitli etkinliklerle meslektaşları tarafından anılmaya devam etmektedir. *** İncelenen haber içeriklerinde ceza tespit edilen tek haber.

Gerçekleşen şiddet vakaları içerisinde en çok fiziksel saldırı (32) ve darp (28) görüldüğü, ayrıca sözel saldırı (8), mala zarar verme (5) cinsel taciz (1) ve öldürme (1) eylemlerinin de meydana geldiği belirlendi (Tablo 1).

Şiddetin gerçekleşme nedeni olarak klinisyen veteriner hekimler için hayvanın ölümü, talep edilen ücret, başarısız tedavi gibi nedenlerin olduğu; kamu veteriner hekimleri için ise denetim, et muayenesi, hayvan aşılama ve küpeleme işlemleri gibi nedenlerin olduğu belirlendi (Tablo 1).

Şiddet eylemlerinin gerçekleştiği yerlere bakıldığında Türkiye'nin 22 ilinde şiddet eylemlerinin gerçekleştiği, en çok şiddet eyleminin de İstanbul (5) ve Samsun (4)'da gerçekleştiği belirlendi (Tablo 1).

Şiddet eylemine maruz kalan veteriner hekimlerin çalışma alanlarına bakıldığında hem kamu (15), hem de klinisyen veteriner hekimlerin (17) şiddet vakaları ile karşılaştığı (Tablo 1); gerçekleşen bu eylemlerin 15 tanesinin sahada veteriner hekimliği hizmeti sunarken, 14'ünün de muayenehanelerde gerçekleştiği tespit edildi (Tablo 1).

Şiddet eylemini gerçekleştirenlerin cinsiyetlerine bakıldığında hem erkek hem de kadınların eylemi gerçekleştirdiği; şiddet eylemine maruz kalanların cinsiyetine bakıldığında da erkek ve kadınların olduğu tespit edildi (Tablo 1).

Türk Veteriner Hekimleri Birliği (TVHB) ve Veteriner Hekim Odalarının (VHO) gerçekleşen şiddet eylemleri ile ilgili basın açıklaması, kınama vb. faaliyetlerde bulunduğu, bu faaliyetlerde en çok "sağlıkta şiddet yasası" kapsamına veteriner hekimlerin de alınması gerektiği vurgusunun olduğu belirlendi. Ayrıca "kanama" ve "konunun takipçisi olacağız" vurgusu da açıklamalar içerisinde yer alan vurgulardan bazıları olarak belirlendi (Tablo 1).

Gerçekleşen şiddet eylemleri neticesinde şiddet uygulayan kişi/kişilerin akıbetine bakıldığında 15 olayda "Haber içeriğinde ulaşılamadığı" sekiz olayda "ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldığı", yalnızca bir olayda direkt tutuklandığı (öldürme), bir olayda da mahkeme tarafından "tehdit", "basit yaralama" ve "hakaret" suçlarından iki yıl hapis cezasına çarptırıldığı belirlendi (Tablo 1).

Çalışma kapsamında incelenen mevzuat içerisinde veteriner hekimliği mesleğine ve veteriner hekimlere yönelik şiddet ile ilgili herhangi bir yasal düzenleme olmadığı belirlendi.

Çalışmada siyasi partilerin (milletvekilli, il/ilçe başkanı vd.) konuya ilişkin faaliyetlerine bakıldığında ise veteriner hekimlerin sağlıkta şiddet yasası kapsamına dahil edilmesine ilişkin olarak dönemin CHP Genel Başkanı'ndan bir açıklama, CHP Eskişehir Milletvekillerinden veteriner hekim ziyareti, CHP Kayseri İl Başkan Yardımcısından bir açıklama, İYİ Parti Kayseri Milletvekilinden Meclis görüşmeleri esnasında bir konuşma, Saadet Partisi İstanbul Milletvekilinden Mecliste bir açıklama, Saadet Partisi Van İl Başkanından bir açıklama, EMEP ve Vatan Partisinden birer açıklama tespit edildi.

TARTIŞMA VE SONUÇ

WHO'nun "sağlık insan gücü" tanımında 29 farklı meslek grubu tanımlanmış olup, bu meslek gruplarından bir tanesi de veteriner hekimliği mesleğidir (Uçak 2009). 657 sayılı "Devlet Memurları Kanunu"nun 36. maddesinde "Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı"nda; "sağlık hizmetlerinde (hayvan sağlığı dahil) mesleki eğitim görerek yetişmiş olan hekim, diş hekimi, eczacı, veteriner hekim gibi memurlar" yer almaktadır (Resmî Gazete 1965). Sağlıkta

şiddetin önlenmesine ilişkin çeşitli yasal düzenlemeler yapılmakta olup, 17 Nisan 2020 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanarak 3359 sayılı "Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu"nun 12. maddesine cezaî yaptırımlar eklenmiştir (Resmî Gazete 2020). Yine 27 Mayıs 2022 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"da da sağlıkta şiddet konusu ele alınan konular arasında yer almıştır (Resmî Gazete 2022). Çalışmada meslek örgütleri tarafından yapılan açıklamaların en önemli vurgusunun "veteriner hekimlerin bir sağlık çalışanı olduğu ve sağlıkta şiddet yasası kapsamına dahil edilmesi" şeklinde olduğu belirlendi (Tablo 1). Gerek WHO'nun tanımını gerekse de 657 Sayılı Kanun'a rağmen veteriner hekimlerin bu kapsam dışında bırakılmasının kabul edilemeyeceği ve bir an önce 3359 sayılı Kanun kapsamına veteriner hekimlerin de dahil olması için Kanunun 12. maddesine yapılan ek gibi, veteriner hekimlerin de bu yasaya eklenmesinin TBMM tarafından kabul edilmesi veya Kanun değişikliği için ivedilikle ilgili kurumların yasal anlamda gerekli çalışmalarını yapması gerektiği ifade edilebilir.

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet fiziksel veya sözel şiddet şeklinde gerçekleşebilmektedir. Fiziksel şiddet ortamdaki eşyalara zarar verme, sağlık çalışanlarını itme, vurma, bıçak veya sert bir cisimle yaralama, öldürme gibi eylemleri kapsamaktadır. Sözel şiddet ise kötü, alaycı ve aşağılayıcı sözler kullanma, bağırma, hakaret ve tehdit etme gibi davranışlarla ortaya çıkabilmektedir (Özcan ve Yavuz 2017). Yapılan bir araştırmada sağlık çalışanlarına yönelik şiddet sıklığına bakıldığında %27-67'sinin sözel, %10-23'ünün psikolojik, %3-17'sinin fiziksel, %0.7-8'inin de cinsel içerikli şiddete maruz kaldıkları belirlenmiştir (Chen ve ark. 2008). Çalışmada da veteriner hekimlerin sözel (7) ve fiziksel (32) şiddete maruz kaldığı, darp edildiği (28) ve kliniklerde araç gereçlere zarar verildiği (5) belirlendi (Tablo 1). Veteriner hekimlerin, 657 Sayılı Kanun kapsamında sağlık çalışanlarıyla birlikte "Sağlık Hizmetleri" sınıfında bulunmasına rağmen Sağlık Bakanlığı bünyesinde değil de Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) bünyesinde faaliyetlerini yürütmelerinden dolayı özlük haklarında ve teknik alanda sağlık çalışanlarına yapılan iyileştirmelerden yararlanamamaktadırlar. Birbirinin adeta kopyası olan tüm bu şiddet olayları değerlendirildiğinde, veteriner hekimlerin sağlıkta şiddet yasası kapsamı dışında bırakılmasının halk sağlığı için çok büyük emekler veren (bu uğurda vefat eden) veteriner hekimlere karşı haksızlık olduğu ve bu haksızlıktan bir an önce dönülmesi gerektiğini söylenebilir.

Çalışmada veteriner hekimlere yapılan şiddet eylemlerinin her yıl arttığı, ancak bu konuya siyasi partilerin ve diğer sağlık meslek örgütlerinin yeteri kadar ilgisi ve desteği olmadığı belirlendi. Konuya ilişkin yasal düzenlemelerin yapılabilmesi için siyasi partilerin ve milletvekillerinin görüşlerinin oldukça önemli olduğu; bu doğrultuda TVHB ve VHO'lar başta olmak üzere mesleğin tüm katmanlarının siyasi girişimlerde bulunarak veteriner hekimliği mesleğinin bir sağlık mesleği olduğunu, önüne geçilmezse toplum sağlığını doğrudan etkileyeceği hususunda farkındalık ve kamuoyu oluşturması gerektiği ifade edilebilir.

İşveren, zorbalık, sindirme ve tacizden uzak, güvenli bir iş yeri yaratmak ve sürdürmekten sorumludur ve çalışanlar, işveren politikaları ve mevzuatının birleşimiyle korunur (Ackerley 2020). 2012 yılında yapılan bazı düzenlemeler ile 6331 sayılı "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu"nda çalışan ve çalışan sağlığını koruyucu birtakım önlemleri içerdiği görülmektedir (Resmî Gazete 2012b). Bununla birlikte Sağlık Bakanlığı, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

tarafından 13.09.2021 tarihinde güncellenen ve ilk olarak 14.05.2012 tarihli ve 6665 sayılı "Hasta ve Çalışan Güvenliğinin Sağlanması" konulu genelgeyi yayınlanmıştır. Bu genelgenin amacı, "sağlık çalışanlarının güvenli ortamlarda ve yüksek motivasyonla çalışmasını sağlanması" şeklinde belirtilmiş ve genelge kapsamında sağlık çalışanına şiddeti önlemek amacıyla birtakım önlemler alınması istenmiştir (Sağlık Bakanlığı, 2012). Ayrıca, 28.04.2012 tarihli ve 28277 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan "Sağlık Bakanlığı Personeline Karşı İşlenen Suçlar Nedeniyle Yapılacak Hukuki Yardımın Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" çerçevesinde şiddete maruz kalan sağlık personellerine hukuki yardım yapılması kararlaştırılmıştır (Resmî Gazete 2012a). Anayasa'nın 49. maddesinde çalışma hakkı ve ödevi başlığı altında; "devlet, çalışanların hayat düzeyini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye uygun ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli önlemleri almak" ile yükümlüdür (Resmî Gazete 1982). Türk Ceza Kanunu'nun 265. maddesinin 1. fıkrasında "kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir ve tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır" ifadesi yer almaktadır (Resmî Gazete 2004). Aslım ve Yaşar (2019), TOB'da çalışan 630 veteriner hekimin katıldığı çalışmalarında, "fiziksel şiddete maruz kalma" riski ile ilgili sorulan soruda, 234 (%37.1)'ünün 'kesinlikle var', 166 (%26.3)'ünün 'kısmen var' şeklinde yanıt verdiği belirlendi. Bu çalışmada da tespit edilen şiddet haberlerinin 15 tanesinin kamuda çalışan veteriner hekimlerde yaşandığı ve hepsinin de görevi başında (denetim, et muayenesi, hayvan aşılama ve küpeleme vd.) olduğu ve Bakanlığın bu gelişen olaylarla ilgili "kınama" açıklaması (2) yaptığı belirlendi (Tablo 1). Meydana gelen şiddet olayları kamuda çalışan veteriner hekimlerin duyduğu endişeler konusunda haklı olduğunu ve bu konuda TOB'da görev yapan veteriner hekimlerin endişelerinin giderilmesi gerektiği şeklinde ifade edilebilir. Nitelikli veteriner hekimliği hizmeti sunmanın önemli koşullarından biri de, fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı veteriner hekimler olup, bunun da çalışan güvenliği açısından yeterli çalışma ortamı ile sağlanabileceği; bu ortamın temin edilmesini sağlamanın bir "işveren" olarak Bakanlığın öncelikli görevlerinden biri olduğu ve bu doğrultuda personelin gönül rahatlığıyla çalışabileceği bir ortam yaratmak adına kanunların uygulanmasını ve değişen koşullara uyum sağlayabilen yeni yasal düzenlemelerin yapılmasının sağlamak ile sistematik çabalara ihtiyaç duyulduğu belirtilebilir.

Şiddet türleri arasında fiziksel, sözel, cinsel ve ekonomik şiddetin yer aldığı görülmektedir (Yılmaz 2020). Yukawa ve Yukawa (2022) tarafından veteriner sağlık personeline ilişkin yapılan çalışmada "Herhangi bir fiziksel veya sözel şiddet ya da cinsel taciz olayına maruz kaldınız mı?" sorusuna verilen yanıtlarda 51 kişi (%40.5) 'evet' yanıtını vermiş; bu şiddet türleri arasında sözlü şiddet en yaygın olanıdır ve katılımcıların %39.7'si tarafından tecrübe edilmiştir. "Ne tür bir şiddete maruz kaldınız?" sorusuna yanıt olarak 31 katılımcı "kendilerine bağırıldığını", 27 katılımcı "hakarete uğradığını" ve 21 katılımcı da normal konuşma tonunda "sözlü tacize" uğradığını belirtmiştir. Sözlü şiddete maruz kalan katılımcıların 17'si erkek müşteriler tarafından, 12'si kadın müşteriler tarafından istismara uğradığını bildirmiştir. Kramper (2021) tarafından yapılan çalışmada, çalışmaya katılan 359 veteriner hekimden sekizi (%2.2) bir hayvan sahibi tarafından ölümlü veya şiddetle tehdit edildiğinden bahsetmiştir. Bu tehditlerden yedi tanesi polis

departmanına bildirilmiştir. Ölüm tehdidi veya şiddet tehdidi için kodlanan bir anlatı örneği, "bir müşterinin evcil hayvanı anestezi altında öldükten sonra gelip klinikteki herkesi öldürmekle tehdit etmesi" şeklindedir. Ayrıca sekiz veteriner hekim de (%2.2), telefonla tacize maruz kaldığını bildirmiş veya tehdidin niteliğini belirtmeden tehdit aldığını söylemiştir. Çalışmada da şiddet türlerinden fiziksel, sözel ve cinsel içerikli şiddet türlerinin görüldüğü; bunların hem erkekler hem kadınlar tarafından olduğu belirlendi (Tablo 1). Çalışmada literatüre paralel olarak en çok fiziksel ve sözlü şiddete maruz kalındığı ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin herkes tarafından şiddet eylemine maruz kalınabileceğinin bir göstergesi olduğu ifade edilebilir.

Veteriner hekimlerin ve sağlık ekibinin en iyi çabalarına rağmen, hayvan sahipleri zaman zaman sağlık bakımının bazı yönleriyle ilgili hayal kırıklığı yaşarlar. Örnekler arasında kendilerinin ve hayvanlarının gördüğü tedaviye ilişkin algılar, belirli bir tıbbi sonuca ilişkin beklentiler ve veteriner sağlık hizmetlerinin maliyeti yer almaktadır. Bir hayvan sahibinin, bir hizmetten beklediği sonuç ile gerçek sonuç arasında bir uyumsuzluk olduğunda çeşitli sorunlar ortaya çıkmaktadır (O'Connell ve Bonvicini, 2007). Veteriner hekimliğinde hasta sahibi ile iletişim sorunlarına bakıldığında kültürel, etik, toplumsal, cinsiyet ile ilgili olabildiği gibi, kötü haber verme (ölüm ve ölecek olması), yanlış tıbbi uygulamalar da yer almaktadır. Veteriner hekimliğinde iletişim, öğrenilebilir bir beceri olarak karşımıza çıkmaktadır (Kurtz 2006). Çalışmada klinisyen veteriner hekimlerin şiddete uğrama sebepleri arasında hayvanın ölümü, başarısız tedavi ve ücret gibi nedenlerin olduğunun belirlenmesi (Tablo 1), iletişim konusunda veteriner fakültesinde eğitim gören öğrenciler ve meslek hayatına atıldıktan sonra veteriner hekimler için iletişimle ilgili eğitim/ler almalarının, şiddet vakalarının önüne geçilmesi ve/veya azaltılması adına faydalı olabileceği söylenebilir.

Mesleki tıp ve psikoloji alanındaki araştırmalar, işle ilgili şiddet ve tehditlerin psikolojik sıkıntı, depresyon, anksiyete, yorgunluk, iş memnuniyetsizliği ve hastalık devamsızlığı ile ilişkili olduğunu göstermektedir. İşle ilgili tehdit ve şiddete maruz kalınan mesleklerde çalışmak, her iki cinsiyette de psikiyatrik olarak teşhis edilen duygusal ve stresle ilgili bozukluklar için önemli bir risk faktörüdür. Ruh sağlığı için ek risk faktörleri arasında, işle ilgili şiddet ve tehditlere maruz kalma (Wieclaw ve ark. 2006) yer almaktadır. Çalışmada hem kamu hem klinisyen olarak çalışan veteriner hekimlerin kadın veya erkek fark etmeksizin şiddetin pek çok türüyle karşılaştığı, bazılarının darp raporu ve belirli bir süre işten uzak kaldığı belirlendi (Tablo 1). Bu tür olaylar dışarıdan bakıldığında münferit olaylar gibi görünse de şiddete maruz kalan veteriner hekimlerin çalışma ve sosyal hayatlarını ömür boyu ve/veya uzun bir süre etkileyebilecek durumlar olduğu asla gözden kaçırılmamalıdır. Bu doğrultuda da şiddet olaylarının önüne geçilmesi için her zaman ilgili kurum ve kuruluşların çaba sarf etmesi gerektiği; ayrıca şiddet olaylarına maruz kalanların da örgütsel ve bireysel olarak psikolojik destek almalarının oldukça önemli olduğu ifade edilebilir.

Sağlıkta şiddet, sağlık çıktılarının başarısına önünde bir engel oluşturmakla birlikte ayrıca devlete ekonomik bir yük de oluşturabilmektedir. Bu açıdan sağlıkta şiddet konusu bir epidemi ve kamu sağlığı sorunu olarak ifade edilmektedir (Çınarlı ve Yücel 2014). Endişe verici seviyelerde artış gösteren şiddet, bazı olumsuz sonuçları ortaya çıkarabilmektedir. Bunlar arasında; sunulan sağlık hizmeti kalitesinin olumsuz etkilenmesi, çalışma ortamının

bozulması, sağlık çalışanlarının isteksizliği, sağlık çalışanlarının sağlığının bozulması, sağlık çalışanlarının iş bırakması ve böylelikle genel nüfusa sunulan sağlık hizmetlerinin azalması yer almaktadır (Kingma, 2001). Çalışmada da veteriner hekimlerin şiddet sonrası iş bırakma eylemi gerçekleştirdiği belirlendi (Tablo 1). Literatürde de bahsedildiği gibi, veteriner hekimlere yapılan şiddet topluma sağlıklı hayvan ve sağlıklı gıdanın ulaşımı konusunda aksamalara sebep olacak ve toplum sağlığını doğrudan etkileyecek önemli bir konudur. Bu anlamda veteriner hekimlere yapılan şiddetin de “sağlıkta şiddet” kapsamına alınmasının toplum sağlığının korunması adına gerekliliğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Şiddet eylemlerinin çözümüne yönelik söylemlere bakıldığında bazı çözüm önerileri şu şekildedir; sağlık çalışanlarına şiddet konusunda etkin bir şekilde mücadele edebilmek için sağlık yöneticileri, meslek örgütleri ve sendikalar birlikte hareket etmeli ve ortak programlar yapmalı, sağlık çalışanlarının çalışma şartlarının zorluğu konusunda halkın farkındalığı artırılmalıdır. Şiddet uygulayanların caydırıcı cezalar alması sağlanmalı, verilen cezalar adli para cezasına çevrilmemelidir (Yılmaz 2020). Liu ve ark. (2018), algılanan örgütsel desteğin iş tatmini, işyeri şiddeti, tükenmişlik ve işten ayrılma düşüncesi arasında bir aracı görevi gördüğünü ve bu desteğin önemli olduğunu bildirmiştir. Çalışmada gerçekleşen eylemler sonrasında başta TVHB olmak üzere VHO'ların da şiddete tepki gösterdiği ve bu doğrultuda çeşitli faaliyetler yürüttüğü (açıklama, kınama, ziyaret vb.) belirlendi (Tablo 1). Bu faaliyetlerin toplumun dikkatini çekme ve farkındalık oluşturmak adına önemli olduğu ifade edilebilir. Türk Ceza Kanunu'na göre “kasten öldürme, kasten yaralama, cinsel taciz, cinsel saldırı, şantaj, cebir, ayırmalık, hakaret, kötü muamele, iftira ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma” gibi şiddet içeren durumlar kanunla belirtilen durumlarda uygulandığında suç teşkil etmektedir (Resmî Gazete 2004). Çalışmada şiddet eylemi gerçekleştirenlerin (darp, mala zarar verme, tehdit suçları içermesine rağmen) ifadeleri alındıktan sonra serbest kaldığı (iki vaka hariç) çalışmada elde edilen bulgular arasında yer aldı (Tablo 1). Veteriner hekimlere yönelik şiddete ilişkin doğrudan bir yasal düzenleme olmasa da Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddelerinin işletilmesinin oldukça önemli olduğu, aksi takdirde şiddeti gerçekleştirenlerin cezasız kaldığı, bunun da toplumda şiddete meyilli insanlar için caydırıcı değil, aksine onay gören, sıradan bir durum haline geldiği, bu şekilde şiddetin önüne geçmenin mümkün olmadığı ve bireylerin hayatlarının bir parçası haline gelmesinin kaçınılmaz olacağı söylenebilir.

Sonuç olarak son yıllarda veteriner hekimlere yönelik şiddet olayları artmakta, basın ve yayın organlarında da daha fazla yer bularak şiddet olaylarının geldiği boyutu karşımıza çıkarmaktadır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular da Türkiye'de veteriner hekimlere yönelik şiddetin her geçen gün daha da arttığını, ancak bir sağlık çalışanı olarak kapsam dışı bırakıldığı için gerçekleşen şiddet eylemlerinin cezasız kaldığı, yani mevcut yasal düzenlemelerin veteriner hekimleri korumadığı görülmektedir. Şiddet sorununun çözülebilmesi için başta toplumu oluşturan bireyler olmak üzere, hukuki ve idari birimlerin, politika yapıcılarının ve medyanın konuya duyarlı davranması gerektiği, gerek TOB ve Sağlık Bakanlığı gerekse de meslek örgütlerinin bu konuya ilişkin yasal düzenlemeler için bir an önce girişimlerde bulunması gerektiği, aksi takdirde toplum sağlığını doğrudan

etkileyebilecek bu olayların artarak devam edeceği ileri sürülebilir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazar bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

TEŞEKKÜR VE BİLGİLENDİRME

Mesleğini icra ederken vefat eden tüm meslektaşlarımızı rahmet, minnet ve saygı ile anıyoruz.

YAZAR KATKILARI

Fikir/Kavram: GA
Denetleme/Danışmanlık: GA
Veri Toplama ve/veya İşleme: GA
Analiz ve/veya Yorum: GA
Makalenin Yazımı: GA
Eleştirel İnceleme: GA

KAYNAKLAR

- Ackerley N (2020). Bullying and harassment. *Vet Nurs J*, 35(2), 25.
- Al B, Zengin S, Deryal Y et al. (2012). Increased violence towards health care staff. *JAEM*, 11, 115-124.
- Aslim G, Yaşar A (2019). The occupational health and safety evaluation of official veterinarians in Turkey. *Eurasian J Vet Sci*, 35 (3), 114-121.
- Chan CKY, Wong PWC. (2023). Hong Kong veterinarians' encounters with client-related stress- a qualitative study. *Front Vet Sci*, 10.1186715.
- Chen WC, Hwu HG, Kung SM et al. (2008). Prevalence and determinants of workplace violence of health care workers in a psychiatric hospital in Taiwan. *J Occup Health*, 50, 288-293.
- Cornell KK, Kopcha M (2007). Client-veterinarian communication: Skills for client centered dialogue and shared decision making. *Vet Clin Small Anim*, 37 (2007), 37-47.
- Çınarlı İ, Yücel H (2014). Sağlık iletişiminin bakış açısı ile Türkiye'de sağlık işyeri ortamında sağlık çalışanlarına yönelik şiddet. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 31-52.
- Eker H, Topçu H, Şahinöz İ ve ark. (2011). Bir eğitim ve araştırma hastanesinde şiddet sıklığı. *Bidder Tıp Bilimleri Dergisi*, 3 (3), 16-22.
- Gillsepie G, Gates L, Miller M et al. (2010). Workplace violence in healthcare settings: Risk factors and protective strategies. *Rehabil Nurs*, 35, 177-184.
- Kingma M (2001). Workplace violence in the health sector: a problem of epidemic proportion. *Int Nurs Rev*, 48, 129-130.
- Kocacık F (2001). Şiddet algısı üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2 (1), (Doç.Dr. Feramuz Aydoğan Anısına), 1-7.
- Kramer S (2021). The impact of unusually distressing events on veterinary professionals. Master of Science thesis, Graduate Faculty of Auburn University, Auburn, Alabama, ABD.
- Kurtz S (2006). Teaching and learning communication in veterinary medicine. *JVME*, 33 (1), 11-19.
- Liu W, Zhao S, Shi L et al. (2018). Workplace violence, job satisfaction, burnout, perceived organisational support and their effects on turnover intention among Chinese nurses in tertiary hospitals: a cross-sectional study. *BMJ Open*, 8, e019525.
- Morrisey JK, Voiland B (2007). Difficult interactions with veterinary clients: Working in the challenge zone. *Vet Clin Small Anim*, 37 (2007), 65-77.
- O'Connell D, Bonvicini KA (2007). Addressing disappointment in veterinary practice. *Vet Clin North Am Small Anim Pract*, 37 (1), 135-149.
- Ölmezoglu ZB, Vatansever K, Ergör A (1999). İzmir metropol alanı 112 çalışanlarında şiddet maruziyetinin değerlendirilmesi. *Toplum ve Hekim*, 14, 420-425.
- Özcan F, Yavuz E (2017). Türkiye'de sağlık çalışanları şiddet tehdidi altında. *TJTFFP*, 8 (3), 66-74.
- Pemberton MN, Atherton, GJ, Thornhill MH (2000). Violence and aggression at work. *Br Dent J*, 28, 409-410.
- Resmî Gazete (1965). 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu. 23.07.1965 tarih ve 12056 sayılı Resmî Gazete.

- Resmî Gazete (1982).** Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. 09.11.1982 tarihli ve 17863 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete.
- Resmî Gazete (2004).** 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu. 12.10.2004 tarihli ve 25611 sayılı Resmî Gazete.
- Resmî Gazete (2012a).** Sağlık Bakanlığı Personeline Karşı İşlenen Suçlar Nedeniyle Yapılacak Hukuki Yardımın Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik 28.04.2012 tarihli ve 28277 sayılı Resmî Gazete.
- Resmî Gazete (2012b).** 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. 30.06.2012 tarihli ve 28339 sayılı Resmî Gazete.
- Resmî Gazete (2020).** Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. 17.04.2020 tarihli ve 31102 sayılı Resmî Gazete.
- Resmî Gazete (2022).** 7406 sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. 27.05.2022 tarihli ve 31848 sayılı Resmî Gazete.
- Sağlık Bakanlığı (2012).** 2012/23 Sayılı Hasta ve Çalışan Güvenliğinin Sağlanması Genelgesi. Erişim tarihi: 03.01.2025. Erişim Adresi: https://kalite.saglik.gov.tr/content/files/duyurular_2011/2011/14_m_ayis_2012/calisan Genelgesi.pdf
- Saines JC (1999).** Violence and aggression in A&E: Recommendations for action. *Accid Emerg Nurs*, 7 (1), 8-12.
- Schat ACH, Kelloway EK (2003).** Reducing the adverse consequences of workplace aggression and violence: The buffering effects of organizational support. *J Occup Health Psychol*, 8 (2), 110-122.
- Schulte JM, Nolt BJ, Williams RL et al. (1998).** Violence and threats of violence experienced by public health field-workers. *JAMA*, 280, 439-442.
- Uçak A (2009).** Sağlık personelinin maruz kaldığı iş kazaları ve geri bildirimlerin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Afyonkarahisar, Türkiye.
- WHO (2020).** Definition and typology of violence. Erişim tarihi: 02.01.2025. Erişim adresi: <https://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/>
- Wieclaw J, Agerbo E, Mortensen PB et al. (2006).** Work related violence and threats and the risk of depression and stress disorders. *J Epidemiol Community Health*, 60, 771-775.
- Yıldırım A, Şimşek H (2013).** Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Genişletilmiş 9. Baskı. Seçkin/Sosyal Bilimler, Ankara.
- Yılmaz K (2020).** Adana ilinde sağlık çalışanlarının şiddete uğrama sıklığı ve sağlıkta şiddet konusundaki düşünceleri. Uzmanlık tezi, Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Tıp Anabilim Dalı, Adana, Türkiye.
- Yukawa S, Yukawa M (2022).** A survey assessing the prevalence of in-hospital violence against veterinary nurses working in small animal hospitals. *Open Vet J*, 12 (4), 430-433.